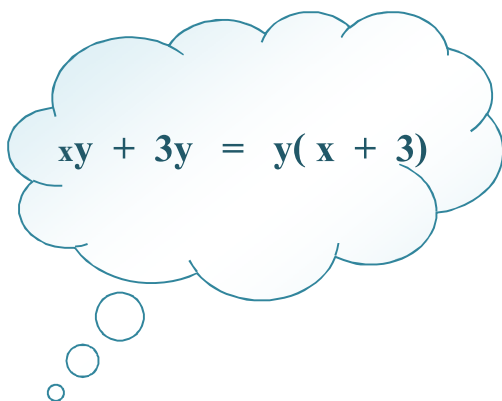

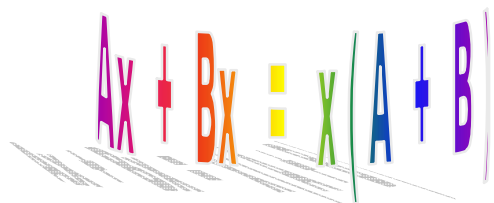
แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์

เรื่อง การแยกตัวประกอบของพหุนามดีกรีสอง
วิชาคณิตศาสตร์เพิ่มเติม ค22202 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ชุดที่ 1

การแยกตัวประกอบของพหุนาม โดยใช้สมบัติการแจกแจง (1)

$$xy + 3y = y(x + 3)$$

นางสาวพรสุดา ชุมทอง

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการ

กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์
อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33

คำนำ

แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง การแยกตัวประกอบของพหุนามดีกรีสอง
 วิชาคณิตศาสตร์เพิ่มเติม ค22202 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เล่มนี้ จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นสื่อ
 ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ให้ผู้เรียน
 ได้ศึกษา ทำความเข้าใจ ฝึกฝนจนเกิดความคิดที่ถูกต้อง เกิดทักษะในการคิดคำนวณ
 และพัฒนาทักษะทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน ส่งเสริมกระบวนการคิด การวิเคราะห์
 การสังเคราะห์ การแก้ปัญหา ตอบสนองสาระการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ
 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

นอกจากนี้แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง การแยกตัวประกอบของพหุนามดีกรีสอง
 วิชาคณิตศาสตร์เพิ่มเติม ค22202 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่จัดทำขึ้นนี้ยังเป็นเครื่องมือ
 ช่วยบ่งชี้ให้ครูทราบว่านักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจในบทเรียน และสามารถนำความรู้
 ไปใช้ได้มากน้อยเพียงใด แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง การแยกตัวประกอบของพหุนาม
 ดีกรีสอง วิชาคณิตศาสตร์เพิ่มเติม ค22202 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีทั้งหมด 20 ชุด แต่ละชุด
 ใช้เวลา 1 ชั่วโมง ชุดนี้เป็นชุดที่ 1 การแยกตัวประกอบของพหุนามโดยใช้สมบัติการแจกแจง
 ได้เสนอเนื้อหาสาระมีตัวอย่างประกอบชัดเจน นักเรียนสามารถทำแบบฝึกทักษะ และตรวจ
 คำตอบที่ถูกต้องได้ด้วยตนเอง เพื่อเป็นการทดสอบความรู้ ความเข้าใจ

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง การแยกตัวประกอบ
 ของพหุนามดีกรีสอง วิชาคณิตศาสตร์เพิ่มเติม ค22202 เล่มนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อครูผู้สอน
 และเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาการเรียนของนักเรียนต่อไป

พรสุดา ขุมทอง

คำชี้แจง

แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง การแยกตัวประกอบของพหุนามดีกรีสอง
 วิชาคณิตศาสตร์เพิ่มเติม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีทั้งหมด 20 ชุด ดังนี้

- ชุดที่ 1 การแยกตัวประกอบของพหุนามโดยใช้สมบัติการแจกแจง (1)
- ชุดที่ 2 การแยกตัวประกอบของพหุนามโดยใช้สมบัติการแจกแจง (2)
- ชุดที่ 3 การแยกตัวประกอบของพหุนามโดยใช้สมบัติการแจกแจง (3)
- ชุดที่ 4 การแยกตัวประกอบของพหุนามดีกรีสองในรูป $ax^2 + bx$ เมื่อ a และ b เป็นจำนวนเต็มที่ไม่เท่ากับศูนย์
- ชุดที่ 5 การแยกตัวประกอบของพหุนามดีกรีสองในรูป $x^2 + bx + c$ (1)
- ชุดที่ 6 การแยกตัวประกอบของพหุนามดีกรีสองในรูป $x^2 + bx + c$ (2)
- ชุดที่ 7 การแยกตัวประกอบของพหุนามดีกรีสองในรูป $x^2 + bx + c$ (3)
- ชุดที่ 8 การแยกตัวประกอบของพหุนามดีกรีสองในรูป $x^2 + bx + c$ (4)
- ชุดที่ 9 การแยกตัวประกอบของพหุนามดีกรีสองในรูป $ax^2 + bx + c$ (1)
- ชุดที่ 10 การแยกตัวประกอบของพหุนามดีกรีสองในรูป $ax^2 + bx + c$ (2)
- ชุดที่ 11 การแยกตัวประกอบของพหุนามดีกรีสองในรูป $ax^2 + bx + c$ (3)
- ชุดที่ 12 การแยกตัวประกอบของพหุนามดีกรีสองในรูป $ax^2 + bx + c$ (4)
- ชุดที่ 13 การแยกตัวประกอบของพหุนามดีกรีสองที่เป็นผลต่างกำลังสอง (1)
- ชุดที่ 14 การแยกตัวประกอบของพหุนามดีกรีสองที่เป็นผลต่างกำลังสอง (2)
- ชุดที่ 15 การแยกตัวประกอบของพหุนามดีกรีสองที่เป็นผลต่างกำลังสอง (3)
- ชุดที่ 16 การแยกตัวประกอบของพหุนามดีกรีสองที่เป็นกำลังสองสมบูรณ์ (1)
- ชุดที่ 17 การแยกตัวประกอบของพหุนามดีกรีสองที่เป็นกำลังสองสมบูรณ์ (2)
- ชุดที่ 18 การแยกตัวประกอบของพหุนามดีกรีสองที่เป็นกำลังสองสมบูรณ์ (3)
- ชุดที่ 19 การนำความรู้เกี่ยวกับการแยกตัวประกอบของพหุนามดีกรีสองไปใช้
 ในการคำนวณจำนวนบางจำนวน
- ชุดที่ 20 การนำความรู้เกี่ยวกับการแยกตัวประกอบของพหุนามดีกรีสองไปใช้ในการ
 แก้ไขปัญหาบางปัญหา

สารบัญ

เรื่อง		หน้า
คำนำ	.....	ก
คำชี้แจง	.....	ข
สารบัญ	.....	ค
คำแนะนำการใช้แบบฝึกทักษะ	.....	1
จุดประสงค์การเรียนรู้	.....	3
ใบความรู้ที่ 1	.....	4
แบบฝึกทักษะที่ 1	.....	8
แบบทดสอบหลังเรียนที่ 1	.....	9
เฉลยแบบฝึกทักษะที่ 1	.....	10
เฉลยแบบทดสอบหลังเรียนที่ 1	.....	11
บรรณานุกรม	.....	12

คำแนะนำในการใช้แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์

1. คำแนะนำสำหรับครู

ในการนำแบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง การแยกตัวประกอบของพหุนามดีกรีสอง วิชาคณิตศาสตร์เพิ่มเติม ค22202 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ไปใช้ในการจัดการการเรียนรู้ ครูผู้สอนต้องคำนึงถึงสิ่งต่างๆ ดังนี้

1.1 ควรศึกษารายละเอียดของแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบการใช้แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง การแยกตัวประกอบของพหุนามดีกรีสอง ให้เข้าใจ โดยศึกษาจุดประสงค์ สาระการเรียนรู้ วิธีดำเนินการ กิจกรรม สื่อการเรียนการสอนและการประเมินผล เพื่อจะได้นำแบบฝึกทักษะไปใช้ให้ได้ผลตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

1.2 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะชุดนี้ควบคู่กับแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกันในแต่ละชุด

1.3 การดำเนินการกิจกรรม ครูผู้สอนควรดำเนินการไปตามลำดับขั้นที่วางไว้แต่ให้สามารถยืดหยุ่นได้ หากครูผู้สอนเห็นว่ากิจกรรมใดมีความสำคัญที่ต้องเน้นเป็นพิเศษ

1.4 ขณะปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนควรแนะนำนักเรียนอย่างใกล้ชิด เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม แล้วอธิบายเพิ่มเติมให้เข้าใจ

1.5 เมื่อนักเรียนทำแบบฝึกทักษะเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้ช่วยกันตรวจคำตอบจากใบเฉลย

1.6 ครูผู้สอนควรประเมินผลนักเรียนทุกครั้งหลังจบกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้

2. คำแนะนำสำหรับนักเรียน

2.1 ให้นักเรียนเรียนร่วมกันเป็นกลุ่มๆละ 4-5 คน และตัวแทนกลุ่มรับแบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์สำหรับแจกสมาชิกทุกคนในกลุ่ม และเป็นผลงานกลุ่มอีก 1 ชิ้น

2.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาใบความรู้ที่ 1 โดยปรึกษากันภายในกลุ่มของตนเอง หากมีปัญหาไม่เข้าใจ สามารถขอคำแนะนำจากครูผู้สอนได้

2.3 หลังจากศึกษาใบความรู้ที่ 1 แล้วให้นักเรียนภายในกลุ่มช่วยกันสรุปความคิดรวบยอดเกี่ยวกับการแยกตัวประกอบโดยใช้สมบัติการแจกแจง ต่อจากนั้นให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทำแบบฝึกทักษะที่ 1

2.4 นักเรียนทำแบบฝึกทักษะที่ 1 เสร็จเรียบร้อยแล้วให้นำส่งครูกลุ่มละ 1 ชิ้น และขอรับใบเฉลยแบบฝึกทักษะที่ 1 เพื่อเปลี่ยนกันตรวจสอบผลงานที่ได้ว่าถูกต้องหรือไม่ ถ้าไม่ถูกต้องให้นักเรียนศึกษาเนื้อหาใหม่อีกครั้ง จนเข้าใจ แล้วลองตอบคำถามใหม่ (ใช้เวลา 15 นาที)

2.5 นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนที่ 1 ด้วยความสามารถของตนเอง ไม่อนุญาตให้ช่วยเหลือกัน เมื่อทำแบบทดสอบเสร็จเรียบร้อยแล้วให้ตรวจคำตอบที่เฉลยไว้เพื่อประเมินผลในการเรียนรู้

2.6 นักเรียนทำแบบฝึกทักษะเพิ่มเติมที่ 1 เป็นการฝึกทักษะเพิ่มเติมนอกเวลาเรียน เพื่อความแม่นยำในเนื้อหา

ด้านความรู้

นักเรียนสามารถแยกตัวประกอบของพหุนามโดยใช้สมบัติการแจกแจงได้

ด้านทักษะ/กระบวนการ

นักเรียนมีความสามารถใน :

1. การสื่อสาร การสื่อความหมายทางคณิตศาสตร์
2. การเชื่อมโยงความรู้ต่างๆทางคณิตศาสตร์

จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. ใฝ่เรียนรู้
2. มีความรับผิดชอบ
3. มีความซื่อสัตย์
4. มีวินัย
5. มีจิตสาธารณะ

ใบความรู้ที่ 1

การแยกตัวประกอบของพหุนามโดยใช้สมบัติการแจกแจง (1)

คำชี้แจง

ให้นักเรียนศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับการแยกตัวประกอบของพหุนาม
ดังต่อไปนี้

การแยกตัวประกอบของพหุนาม คือ การเขียนพหุนามที่กำหนดให้ ในรูปการคูณกัน
ของพหุนามที่มีดีกรีต่ำกว่า ตั้งแต่สองพหุนามขึ้นไป หรือ เขียนพหุนามที่กำหนดให้ในรูปที่
ง่ายขึ้น เช่น

1. $3x + 12 = 3(x + 4)$
2. $6x^2 - 10x = 2x(3x - 5)$
3. $12xy + 20y = 4y(3x + 5)$
4. $2x^2 + 7x - 15 = (x + 5)(2x - 3)$

การแยกตัวประกอบโดยใช้สมบัติการแจกแจง

สมบัติการแจกแจง กล่าวว่า ถ้า a , b และ c แทนจำนวนเต็มใดๆ แล้ว

$$a(b + c) = ab + ac$$

$$\text{หรือ } (b + c)a = ba + ca$$

เขียนสมบัติการแจกแจงข้างต้นใหม่ ดังนี้

$$ab + ac = a(b + c)$$

$$\text{หรือ } ba + ca = (b + c)a$$

เรียก **a** ว่าตัวประกอบร่วม

ของ **ab** และ **ac**

หรือ เรียก **a** ว่าตัวประกอบร่วม

ของ **ba** และ **ca**

พิจารณาการแยกตัวประกอบของพหุนามโดยใช้สมบัติการแจกแจง ดังนี้

1. กรณี นำ ห.ร.ม. เป็นตัวประกอบร่วม

$$3x + 15 = (3) \cdot x + (3) \cdot 5$$

$$= 3(x + 5)$$

$$\text{ดังนั้น } 3x + 15 = 3(x + 5)$$

3 เป็น ห.ร.ม. ของ
3 และ 15

2. กรณีแจกแจงโดยใช้ ตัวแปร เป็นตัวประกอบร่วม

$$x^2 + 2x = x \cdot (x) + 2 \cdot (x)$$

$$= x(x + 2)$$

$$\text{ดังนั้น } x^2 + 2x = x(x + 2)$$

x เป็นตัวประกอบร่วม
ของ x^2 และ $2x$

3. กรณีใช้ทั้ง ห.ร.ม. และ ตัวแปร เป็นตัวประกอบร่วม

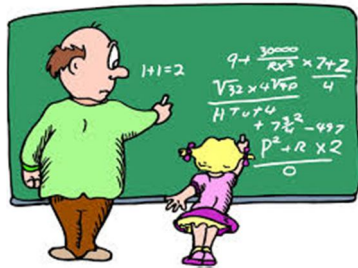
$$9x^2 + 3x = (3) \cdot 3 \cdot x \cdot (x) + (3) \cdot 1 \cdot (x)$$

$$= 3x(3x + 1)$$

$$\text{ดังนั้น } 9x^2 + 3x = 3x(3x + 1)$$

3 เป็น ห.ร.ม.
ของ 9 , 3

x เป็นตัวประกอบร่วม
ของ x^2 และ x

แนวคิด

- 1) 7 เป็น ห.ร.ม. ของ 7 และ 21
- 2) x เป็นตัวประกอบร่วม ของ x^2 และ x

ตัวอย่างที่ 1 จงแยกตัวประกอบของ $7x^2 + 21x$

$$\begin{aligned} \text{วิธีทำ } 7x^2 + 21x &= (7) \cdot x \cdot (x) + (7) \cdot 3 \cdot (x) \\ &= 7x(x + 3) \end{aligned}$$

$$\text{ดังนั้น } 7x^2 + 21x = 7x(x + 3)$$

ตัวประกอบร่วมของ $7x^2 + 21x$ คือ $7x$

ตรวจสอบโดยการหาผลคูณ

ของพหุนาม $7x(x + 3)$

ซึ่งต้องเท่ากับ $7x^2 + 21x$

ตัวอย่างที่ 2 จงแยกตัวประกอบของ $15y - 5y^2$

$$\begin{aligned}\text{วิธีทำ } 15y - 5y^2 &= (5) \cdot 3 \cdot (y) - (5) \cdot y \cdot (y) \\ &= 5y(3 - y)\end{aligned}$$

$$\text{ดังนั้น } 15y - 5y^2 = 5y(3 - y)$$

ตัวประกอบร่วมของ $15y - 5y^2$ คือ $5y$

ตรวจสอบ โดยการหาผลคูณ ของพหุนาม
 $5y(3 - y)$ ซึ่งได้เท่ากับ $15y - 5y^2$

ตรวจสอบการคูณ
ทุกครั้ง นะครับ!!

แบบทดสอบหลังเรียนที่ 1

คำชี้แจง

: แบบทดสอบฉบับนี้เป็นแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 5 ข้อ 5 คะแนน

: ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด โดยทำเครื่องหมาย **×** ทับตัวอักษรข้อที่ถูกต้อง
เพียงคำตอบเดียว

1. ตัวประกอบร่วมของ $5x + 10$ ตรงจำนวนในข้อใด

ก. 2

ข. 5

ค. 10

ง. x

2. ตัวประกอบร่วมของ $3x^2 + x$ ตรงกับข้อใด

ก. 1

ข. 3

ค. x

ง. x^2

3. พหุนาม $x^2 + 5x$ แยกตัวประกอบได้ตรงกับข้อใด

ก. $x(x + 5)$

ข. $x^2(x + 5)$

ค. $5(x^2 + x)$

ง. $5x(x + 1)$

4. พหุนาม $2x^2 - 2x$ แยกตัวประกอบได้ตรงกับข้อใด

ก. $-2x(x + 1)$

ข. $2x(x^2 - 1)$

ค. $x(x - 2)$

ง. $2x(x - 1)$

5. พหุนาม $3x^2 - 21x$ แยกตัวประกอบได้ตรงกับข้อใด

ก. $3x(x - 7)$

ข. $3(x - 7)$

ค. $7x(x - 3)$

ง. $7(x - 3)$

เฉลยแบบฝึกทักษะที่ 1

$$\begin{aligned} 1. \quad 2x^2 + 3x &= 2 \cdot x \cdot (x) + 3 \cdot (x) \\ &= x(2x + 3) \end{aligned}$$

ตัวประกอบร่วมของ $2x^2$ และ $3x$ คือ x

$$\begin{aligned} 2. \quad 5x^2 + 35x &= (5) \cdot x \cdot (x) + (5) \cdot 7 \cdot (x) \\ &= 5x(x + 7) \end{aligned}$$

ห.ร.ม. ของ 5 และ 35 คือ 5
ตัวประกอบร่วม คือ $5x$

$$\begin{aligned} 3. \quad 3y^2 - 9y &= (3) \cdot y \cdot (y) - (3) \cdot 3 \cdot (y) \\ &= 3y(y - 3) \end{aligned}$$

ห.ร.ม. ของ 3 และ 9 คือ 3
ตัวประกอบร่วม คือ $3y$

$$\begin{aligned} 4. \quad 11x^2 - 55x &= (11) \cdot x \cdot (x) - (11) \cdot 5 \cdot (x) \\ &= 11x(x - 5) \end{aligned}$$

ห.ร.ม. ของ 11 และ 55 คือ 11
ตัวประกอบร่วม คือ $11x$

$$\begin{aligned} 5. \quad 21xy - 14y &= (7) \cdot 3 \cdot x \cdot (y) - (7) \cdot 2 \cdot (y) \\ &= 7y(3x - 2) \end{aligned}$$

ห.ร.ม. ของ 21 และ 14 คือ 7
ตัวประกอบร่วม คือ $7y$

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียนที่ 1

1. ข
2. ค
3. ก
4. ง
5. ก

ความร่วมมือที่ดี
เป็นพลังแห่ง
ความสำเร็จ

